

1 **Arbeidsprogram**

2 **Agder SV 2027–2031**

3 For de mange – i hele Agder

PROGRAMKOMITEENS UTKAST, TIL DISKUSJON PÅ NOMINASJONSMØTET 14. november 2026

Innholdsfortegnelse

Våre fem løfter	2
1 Et Agder som stiller opp.....	3
2 Frihet og likestilling	4
3 En skole der alle blir sett.....	5
4 Yrkesfag som fører til jobb.....	6
5 Tannhelse når du trenger det	7
6 Frihet til å komme seg fram	8
7 Jobber folk kan leve av	9
8 Ta vare på naturen – kutt utslippene	10
9 Lokalsamfunn der folk kan leve gode liv.....	11
10 En arbeidsgiver som går foran.....	12

2 AGDER SV

3 For de mange – i hele Agder

4 Arbeidsprogram for Agder SV 2027–2031

5 Politikk skal merkes i hverdagen. Du skal kunne stole på at bussen kommer, at
6 ungdommen blir sett på skolen, og at du får hjelp når tannsmertene blir akutte – også i
7 helga.

8 Våre fem løfter

9 Vi gjenoppretter den offentlige tannlegevakta

10 Akutt tannhjelp skal ikke være avhengig av tykkelsen på lommeboka eller om en privat
11 klinikk tilfeldigvis har åpent.

12 Alle skal ha muligheten til å fullføre skole og 13 fagutdanning

14 Ungdom skal kunne gå på skole nær der de bor, uansett hvilke karakterer de har.

15 Vi innfører en sonefri ungdomsbillett

16 Alle til og med 29 år skal kunne reise i hele Agder for 399 kroner i måneden – uansett
17 hvor de bor.

18 Vi velger vedlikehold framfor prestisje

19 Trygge fylkesveier, skoleveier og bygg kommer før nye, dyre signalprosjekter.

20 Stans bit-for-bit-nedbygging

21 Vi vil bruke fylkets makt til å beskytte natur og matjord – med en regional naturplan, et
22 årlig naturregnskap og et uavhengig naturombud.

23 **MINDRE FORSKJELLER • STERKERE FELLESSKAP • HELE AGDER**

24 1 Et Agder som stiller opp

25 Agder er et godt sted å bo for mange. Men ikke for alle. For mange familier er det blitt
26 vanskeligere å få pengene til å strekke til. Unge møter et boligmarked der foreldrenes
27 økonomi kan avgjøre framtida. Folk i distriktene opplever at tjenester flyttes lenger
28 unna, mens ansatte får beskjed om å løpe fortere.

29 Dette er ikke naturlover. Det er resultatet av politiske prioriteringer – og kan endres
30 gjennom politiske valg.

31 Agder SV vil bruke fylkeskommunen til å gi folk større forutsigbarhet og frihet. Vi
32 prioriterer skole, tannhelse, kollektivtransport, fylkesveier, kultur og trygge
33 arbeidsplasser.

34 **Fellesskapets penger skal komme fellesskapet til gode.**

35 Vi vil

- 36 - sette bedre levekår og lavere utslipp først i budsjetter og regionale planer
- 37 - si nei til privatisering og konkurranseutsetting av fylkeskommunale tjenester
- 38 - bruke innkjøpsmakten til faste stillinger, faglærte, lærlinger og tariffvilkår
- 39 - vise åpent hvem som vinner og taper på store vedtak – også forskjellen mellom by
40 og distrikt
- 41 - gi elever, ansatte, brukere og lokalsamfunn innflytelse før beslutningene er tatt
- 42 - stå opp mot rasisme, kjønnsdiskriminering og hets.
- 43 - jobbe for likestilling, deltagelse og likeverd.

2 Frihet og likestilling

Alle skal ha frihet til å forme sitt eget liv. Kjønn, funksjonsevne, bakgrunn, kjønnsidentitet eller hvem du er glad i skal ikke begrense mulighetene dine. Agder SV vil bekjempe diskriminering og fjerne hindringer som gjør det vanskelig å delta i utdanning, arbeid og fellesskap.

Frihet til å være seg selv

Vi vil

- gi ungdom mulighet til å møte fagfolk som har brutt med tradisjonelle yrkesvalg, slik at flere jenter og gutter ser muligheter i fag der eget kjønn er i mindretall
- sikre at ansatte i videregående skole har kunnskap om kjønn, seksualitet og mangfold, slik at skeive elever blir møtt med respekt og får god støtte
- bekjempe rasisme, seksuell trakassering og annen diskriminering i skolen og læretiden, i samarbeid med elever eller læringer
- gjøre Oppvekstombudet og andre relevante hjelpetilbud kjent for alle elever og læringer, slik at de vet hvor de kan få hjelp

Et fylke uten stengte dører

Vi vil

- prioritere penger til å fjerne hindringer i fylkeskommunens bygg, transport og digitale tjenester, slik at flere kan bruke tilbudene på lik linje med andre
- sikre at elever som trenger tilrettelegging, får oppfølging gjennom overgangen fra skole til læreplass
- bruke klart språk og gi informasjon på flere språk når det trengs
- sørge for at innbyggere kan få informasjon og hjelp også uten smarttelefon eller digitale ferdigheter
- gi rask og forståelig informasjon om fylkeskommunens tjenester også når digitale løsninger svikter

71 **3 En skole der alle blir sett**

72 Ingen ungdom skal stå alene når skolehverdagen blir vanskelig. Agder SV vil ha en
73 skole som oppdager utfordringer tidlig og følger opp elever før problemene vokser seg
74 store. Det krever nok ansatte som har tid til å se den enkelte og samarbeide om
75 hjelpen eleven trenger. Ingen ungdom skal reduseres til fraværsprosenten sin.

76 **Hjelp før eleven faller ut**

- 77 - styrke miljøarbeidere, rådgivere og laget rundt eleven
- 78 - gi rom for mindre grupper, praktisk læring og tilpasset opplæring når det trengs
- 79 - samarbeide godt med den kommunale skolehelsetjenesten og stille egnede
80 lokaler til rådighet
- 81 - avvikle prøveprosjektet med anonym retting og gå imot at anonym retting innføres
82 som fast ordning i videregående skole

83 **En skole uten klasseskiller**

- 84 - opprette et fylkeskommunalt utstyrsfond der elever på yrkesfag kan søke om
85 støtte til nødvendig utstyr som ikke dekkes av utstyrsstipendet fra Lånekassen
- 86 - styrke gratis skolefrokost ved alle de videregående skolene, slik at elevene får en
87 god start på skoledagen
- 88 - sikre at alle elever kan delta på skolens turer og aktiviteter, uavhengig av familiens
89 økonomi
- 90 - skape en trygg og inkluderende avgangsmarkering
- 91 - bevare et bredt og forutsigbart utdanningstilbud også utenfor de største byene
- 92 - la nærhet til skolen, ikke karakterene, avgjøre hvem som får plass når flere søker
93 samme tilbud. Elever skal kunne gå på nærskolen når den tilbyr utdanningen de
94 ønsker.
- 95 - etablere et beredskapsprosjekt for videregående skoler i Agder som kombinerer
96 praktisk kriseberedskap med opplæring i kildekritikk, demokrati og ansvarlig bruk
97 av kunstig intelligens, slik at elevene blir bedre rustet til å håndtere kriser og
98 gjennomskue desinformasjon.

99 **Vi vil måle skolen på mer enn karakterer: trivsel,** 100 **tilhørighet og læring**

4 Yrkesfag som fører til jobb

Agder trenger fagarbeidere. Samtidig møter altfor mange unge en stengt dør når de skal ut i lære. Vi vil sikre flere lære plasser og at fagarbeiderne trengs også etter fagprøven. Derfor må fylkeskommunen kreve både lærlinger og faglærte når vi kjøper tjenester. Det skal lønne seg for bedriftene å lære opp folk og beholde dem som fagarbeidere.

Fra skole til lære plass

- sikre lære plass til flere og arbeide for at alle kvalifiserte søkere får plass
 - gi et godt opplæringstilbud i skole som fører fram til fagbrev når lære plassen mangler
 - ta inn flere lærlinger i fylkeskommunen og selskapene vi eier
 - kreve både lærlinger og faglærte i fylkeskommunens anbud, slik at bedriftene trenger fagarbeiderne også etter læretiden
 - følge opp lærlinger som opplever dårlig arbeidsmiljø eller ikke får opplæringen de har krav på
 - opprette et lærlingeråd som gir lærlingene innflytelse på opplæringen og arbeidshverdagen
 - alle lærlinger skal få god informasjon om sine rettigheter som arbeidstakere før de begynner i lære
- En lærling skal ha faglærte kolleger å lære av – og en jobb å gå til etter fagprøven.**

Nye muligheter gjennom hele livet

- bygge ut fleksibel videregående opplæring for voksne og gjøre real-kompetansevurdering lettere tilgjengelig
- styrke karriereveiledningen og samarbeidet med NAV, kommunene og partene i arbeidslivet
- videreutvikle Fagskolen i Agder med fleksible og desentraliserte tilbud innen industri, helse, bygg, maritime fag, beredskap og grønn omstilling
- samarbeide med UIA, fagskolen og arbeidslivet om kompetansen Agder faktisk trenger
- si tydelig nei til nye privatskoler som svekker elevgrunnlaget og fagmiljøene i den offentlige skolen

5 Tannhelse når du trenger det

En knekt tann, en alvorlig betennelse eller smerter som ikke lar deg sove, kan ikke alltid vente til mandag. Uten offentlig tannlegevakt blir akutthjelpen mer avhengig av privat kapasitet og egen betalingsevne. Ingen skal måtte velge mellom å leve med smerter eller å betale en regning de ikke har råd til.

Akutt tannhjelp – også i helger og på helligdager

- gjenopprette en fylkeskommunal tannlegevakt med forutsigbare åpningstider i helger og på helligdager
- sørge for tydelig informasjon om hvor folk skal henvende seg, hva tilbudet omfatter og hva behandlingen koster
- gjøre nødvendig akutt tannbehandling økonomisk tilgjengelig for mennesker med dårlig råd og tilrettelegge tilbudet for barn og pasienter med særskilte behov
- utvikle vaktordninger og samarbeid som gir innbyggere i hele Agder tilgang til akutt tannhelsehjelp

En sterk offentlig tannhelsetjeneste

- sikre at nye rettigheter ikke gir lengre kø for barn, unge, eldre og andre prioriterte grupper
- sikre at ingen trenger å reise mer enn én time med kollektivtransport for å få ordinær tannbehandling
- styrke ambulerende og oppsøkende tilbud til mennesker som har vansker med å møte på klinikk
- rekruttere og beholde ansatte med hele stillinger, sterke fagmiljøer og godt partssamarbeid
- styrke de offentlige tannklinikkene og gå imot at offentlig–privat samarbeid erstatter fylkeskommunens eget tannhelsetilbud
- arbeide nasjonalt for at tannhelse skal behandles som resten av helsetjenesten

Ingen skal måtte leve med smerter på grunn av dårlig økonomi.

6 Frihet til å komme seg fram

Transport avgjør om du kan komme på jobb, møte venner, delta på fritidsaktiviteter eller komme deg til tannlegen. Derfor er kollektivtransport velferd – ikke bare et klimatiltak.

Forutsigbare kollektivtilbud

- innføre en sonefri ungvoksen billett til 399 kroner i måneden for alle til og med 29 år, gyldig i hele Agder
- øke frekvensen på viktige ruter og sikre avganger som passer skole, skiftarbeid og fritid
- samordne buss med tog, ferje, båt, slik at hele reisen henger sammen
- prøve ut gratis eller sterkt rabatterte billetter for å sørge at flere reiser kollektivt
- ta busstrafikken tilbake i offentlig regi med egne busser og ansatte etter hvert som anbudskontraktene utløper, slik at de folkevalgte får mer direkte kontroll over tilbudet.
- et tilbud også utenfor byene
- bygge ut AKT Svipp og annen bestillingstransport i distriktene
- beholde telefonbestilling og andre løsninger for dem som ikke bruker smarttelefon
- sikre trygg og forutsigbar skoletransport

En ordning du ikke har råd til eller ikke klarer å bestille, er ikke tilgjengelig.

Trygge veier før nye prestisjeprosjekter

- prioritere vedlikehold, bruer, grøfter, rassikring og trafiksikkerhet på eksisterende fylkesveier
- bygge sammenhengende gang- og sykkelveier rundt skoler og tettsteder
- sikre trygge holdeplasser, leskur, lys og universell utforming i hele Agder
- klimatilpasse veier og kulturminner for mer ekstremvær

187 7 Jobber folk kan leve av

188 Agder trenger trygge arbeidsplasser med gode lønns- og arbeidsvilkår. Vi vil støtte
189 næringsutvikling som bygger på kompetanse og samarbeid, kutte utslipp og tar vare
190 på naturen. Offentlig støtte og bruk av våre felles ressurser skal gi varige verdier for
191 lokalsamfunnene og styrke matproduksjon og beredskap.

192 Fellesskapet skal få noe igjen

- 193 - prioritere støtte til prosjekter som skaper varige arbeidsplasser med gode lønns-
194 og arbeidsvilkår, lærlingeplasser og lokal verdiskaping, og stille tydelige krav til
195 klima og natur
- 196 - prioritere omstilling og videreutvikling av eksisterende bedrifter, samtidig som vi
197 støtter nye etableringer med tydelig samfunnsnytte
- 198 - bekjempe arbeidslivskriminalitet med seriøsitetskrav og reell kontraktkontroll
- 199 - støtte småbedrifter, samvirker og ideelle aktører

200 Industri og kraft på fellesskapets premisser

- 201 - bruke regional planlegging, høringer og politisk påvirkning for at kraft prioriteres til
202 utslippskutt og arbeidsplasser med høy samfunnsnytte og lavt naturforavtrykk
- 203 - gå imot offentlig støtte til etableringer uten troverdige planer for kraft, jobber og
204 lokal nytte
- 205 - støtte opp om sirkulære verdikjeder i bygg, industri, skog og maritime næringer

206 Mat, skog og levende bygder

- 207 - verne matjorda og myrer mot nedbygging
- 208 - styrke kompetanse og innovasjon innen jordbruk, skogbruk, lokalmat og
209 klimatilpasning
- 210 - videreføre målrettede fylkesordninger, som grøftetilskudd, når de styrker
211 matproduksjon og beredskap
- 212 - bruke offentlige innkjøp til å støtte lokal, sesongbasert og bærekraftig mat

213 8 Ta vare på naturen – kutt utslippene

214 Natur bygges ned bit for bit, ofte gjennom mange vedtak som hver for seg virker små.
215 Agder SV vil se helheten og la naturens tålegrenser sette rammene.

216 **Det mest miljøvennlige arealet er ofte det vi lar være å bygge ned.**

217 Stans bit-for-bit-nedbyggingen

- 218 - legge fram et årlig areal- og naturregnskap som viser hvor mye natur og matjord
- 219 som er bygd ned, restaurert eller sikret i Agder
- 220 - lage en regional plan for natur som verner villrein og sammenhengende
- 221 naturområder med kyst, skog, myr og vassdrag
- 222 - opprette et faglig uavhengig naturombud som ivaretar naturens interesser i Agder.
- 223 - bruke fylkets innsigelsesmyndighet tydelig mot uforsvarlig nedbygging og inngrep i
- 224 strandsonen
- 225 - oppfordre kommunene til å fjerne gamle reguleringsplaner som truer viktig natur
- 226 - unngå nedbygging av verdifull natur i fylkeskommunens egne prosjekter og
- 227 restaurere natur på fylkeskommunal eiendom
- 228 - bruke fylkets planrolle og høringsuttalelser til å si nei til vindkraft, solcelleparker og
- 229 datasentre som gir uakseptable naturinngrep
- 230 - arbeide for at Agder fylkeskommune følger opp den globale naturavtalen gjennom
- 231 egne prosjekter, regional planlegging og samarbeid med kommunene.
- 232 - jobbe for å få utredet en nasjonalpark i aktuelle deler av villreinområdene i
- 233 Setesdal, med mål om å sikre sammenhengende leveområder og viktige
- 234 trekkveier, i dialog med berørte kommuner og grunneiere.

235 Klimakutt som merkes

- 236 - arbeide for at Agders direkte utslipp kuttes med minst 55 prosent innen 2030,
- 237 sammenlignet med 2020
- 238 - kutte utslippene fra fylkeskommunens egen virksomhet slik at vi når klimamålene
- 239 innen 2030
- 240 - vedta årlige klimabudsjetter som viser tiltak, ansvar og framdrift
- 241 - etterisolere fylkesbygg, styre energibruken bedre og bruke solenergi på egnede
- 242 tak
- 243 - stille krav om ombruk, reparasjon og lave utslipp i bygg og innkjøp

9 Lokalsamfunn der folk kan leve gode liv

Boligpolitikken bestemmes først og fremst av staten og kommunene.

Fylkeskommunen kan likevel bidra gjennom regional planlegging, kollektivtransport og bruk av egne eiendommer. Agder skal utvikles slik at flere kan bo nært arbeid, skole, tjenester og gode transporttilbud – uten at stadig mer natur og matjord bygges ned.

Agder SV vil

- bruke regionale planer til å fremme boliger nær kollektivtransport, skole, arbeidsplasser og tjenester
- vurdere samfunnsnytte og boligformål før fylkeskommunale eiendommer selges
- styrke eksisterende byer og tettsteder framfor å spre utbyggingen over natur og matjord
- planlegge lokalsamfunn der barn, eldre og mennesker uten bil kan nå viktige hverdagsfunksjoner

Kultur og fritid for alle

- sørge for et inkluderende kulturliv som bidrar til bedre levekår og livskvalitet for alle i Agder.
- gi forutsigbare tilskudd til kunst, museer, kulturarv, bibliotekutvikling og regionale møteplasser
- sikre gode rammevilkår for både det profesjonelle og det frivillige kulturlivet i hele fylket.
- forsvare kunstnerisk frihet og armlengdes avstand
- styrke Den kulturelle skolesekken og kulturtilbud i både by og distrikt
- prioritere nærmiljøanlegg, friluftsliv og aktiviteter med lav terskel for deltakelse

10 En arbeidsgiver som går foran

Trygge ansatte gir bedre tjenester. Agder SV vil at fylkeskommunen skal vise tillit til de ansatte, sikre et godt arbeidsmiljø og gi reell innflytelse over arbeidshverdagen. Tjenestene skal utvikles sammen med de ansatte og deres tillitsvalgte.

Vi vil

- ha hele og faste stillinger som hovedregel og redusere ufrivillig deltid og innleie
- involvere tillitsvalgte og verneombud tidlig i omstilling og digitalisering
- sikre nok ansatte og riktig kompetanse i tjenestene
- begrense konsulentbruken og bygge egen kompetanse innen IKT, analyse, prosjektledelse, innkjøp og eiendom
- sikre ansatte tid til faglig utvikling og etter- og videreutdanning
- kreve menneskelig kontroll, personvern og åpenhet når kunstig intelligens brukes
- arbeide for sekstimers arbeidsdag med full lønnskompensasjon for ansatte i fylkeskommunen.
- Digitalisering skal gjøre jobben og tjenesten bedre – ikke overvåke ansatte eller stenge innbyggere ute

SV for de mange ikke for de få!